

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— "
Pe 3 luni . . . 7.— "
Pe o lună . . . 2.40 "

Pentru România și străinătate:

Pe un an . 40.— franci,
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 720.

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nr. 1/4

INSERȚIUNILE
se primesc la administrație.

Mulțumite publice și loc
deschis costă șirul 20 Hl.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Reculegere...

Arad, 18 Februarie.

Atmosfera creată de războiu în întâiele luni deranjase cu totul cursul vieții sociale. Atenția tuturor era concentrată asupra fronturilor de luptă și erau mulți, foarte mulți cari vorbeau că atâta vreme cât se varsă sânge tiner și scump de vieți omenești, va fi peste puțină să se mai susțină vechile obiceiuri de acasă, se va renunța la distracții, pe sate vor înceta jocurile și chiuiturile cu totul, iar la orașe nu se vor mai ținea saloane, jururi de conversație pasionată și porțile teatrelor vor sta zăvorâte. Erau chiar distinși mânătorii de condeiu cari aveau păreri ca aceste ce păreau neclătinabile.

Dar vai, defa o vreme, când durata războiului se prelungia neconținut, după ce evenimente decizătoare nu veniau, cum se așteptase, în câteva luni, spiritele s'au oboșit de atâta încordare, lumea din orașe îndeosebi — căci satele sunt pline și astăzi de bocete — a revenit la vechile-i ocupații, și-a reluat distracțiile, cursul vieții sociale s'a restabilit și sunt localități unde emoțiile dureroase nu prind, nu mișcă evenimentele de războiu, nici nu vreau să audă de ele, deci stăpânește puterea obișnuinței. Apatia a cuprins spiritele, mai ales în orașele mari, vechile trebșoare au fost redate, teatrele s'au redeschis, varieteturile apoi și nervii din nou au putut să se destindă gustând cu nesăț din plăceri felurite.

Nu s'ar putea susține că nu există și distracții sănătoase, cari să influențeze prin

spiritul lor curat, înens bun sufletul omeneșc. Ca de pildă pleri pe cari să le guști la un teatru unde se încă piese de înalt sentiment moral, piese gidei, de concepții cari să hrănească binefăcăr intelectul, piese cu teze scoase din medii actual ori potrivite acestor zile. Distracții sănătoase, admisibile, chiar indispensabile a oferi serate muzicale, conferințe, prilejuri de țire la serate de ceaiu, conveniri cari pot ața înrăuriri bune. La bucurii de aceste arădreptul oricine, căci aceste nu sunt manifestări sgomotoase, cari să sfideze bunul simț și durerea ce stăpânește biruitoare.

Avem noi însă peșă tot distracții de aceste, căroră le-am simțit lipsa și în timp de pace, se poate vorbi de teatru românesc dat în condiții cât de simple, de domnul învățător care a mai rămas încă, avem cântăreți, violiniști, pianiști cari să ne facă o seară bună cântându-ne arii românești, sunt conferențieri cari să adune un anume public și să vorbească de o problemă actuală, există locuri de întâlnire pentru o societate care să asculte cu evlavie citiră unei înduioșătoare piese literare, o schiță de dd. Ciura și Agârbiceanu, ori o poezie de Cotruș? Nu, că războiul este încă mare decât în trecut. Și se va zice ne putem lipsi de toate, zilele de astăzi ne îndreptătesc să stăm pasivi față de orice manifestare românească de felul celor amintite, care n'ar putea fi decât sgomotoasă, și deci n'ar primi nici o justificare.

Chestiunea însă nu este tocmai așa limpede cum se prezintă la întâia aruncătură de privire. Mediul social în care trăim are ispitele lui, cari prind, te robesc dacă nu ești înarmat cu suficientă putere de rezistență,

și vrei nu vrei, faci tovărășie cu streinul care își are teatru, serate muzicale, conferințe, cinematograful și așa mai departe. Mai ales în lunile aceste de iarnă orașele noastre escelează prin prestațiuni de tot soiul de ale artiștilor unguri. La chemarea lor lumea aleargă, doar este vorba de cultură, indiferent de spiritul ei și de consecințele influenței ei, deci societatea românească sustrăgându-se ar da dovadă cât de înapoiată este ea, atestând că este incapabilă să țină pas cu lumea „cultă”. Alergăm deci la teatru, serate, conferințe, conveniri ungurești ca să nu cuteze cumva să ne reproșeze concetățenii indiferența față de artă, civilizație și să constate lipsa de maniere.

Când spunem lucrurilor acestora pe nume, nu vrem să zicem că orice bun Român este dator să renunțe la plăceri de aceste, nu, ci să facem o altă constatare, dureroasă pentru noi, că nu putem avea la îndemână aceleași mijloace, că n'avem teatru românesc, că artiști români nu concertează, că nu se găsesc ori mai corect zis, nu se anunță conferențieri cari să strângă societatea noastră în anume zile, fie Duminecile, ca să ațibă ocazii culturale, de influență fecundă asupra spiritului ei. Trec serile lungi de iarnă și nu se face nimic, sub motivul de greutate că nu ne stă bine să ne batem capul cu chestiuni de aceste, însă nu scăpăm prilej ca să câștigăm o loje la teatru, un scaun într'o sală unde, dacă nu s'a găsit artistul ori conferențiarul ungur local, are să vină negreșit unul din capitală ca să procure clipe senine publicului care-i și românesc.

Până la ss. Paști este încă vreme, și lumea noastră se poate mișca de-abinelea.

Libertate și robie sufletească.

Nu este cuvânt mai fermecător și mai des pomenit, nu este lucru mai dorit și mai căutat în lupta sălbatică a vieții, care este ridicarea umora pe ruinele altora, — decât *libertate*. În numele ei se deslănțuesc atâtea uri de veacuri adunate în suflete; pentru ea, în numele ei s'a udat pământul de atâtea ori cu sânge omeneșc și s'au pustiit atâtea vieți; sub masca ei ascunzătoare a toate pornesc în lume toate furile diabolice și sălbătice ale voinței de stăpânire și cucerire... Ea e idealul neajuns dar atât de dorit al singuraticilor și al mulțimilor, idealul plămădit în nopți de veghere și zile de sbucium.

Libertate, iarăș libertate dorește și cere cu tărie lumea întreagă, și vai de acela care s'ar pune de-a curmezișul acestei cereri.

Ce vor zice oamenii? — Iată întâia întrebare ce și-o pun cei mai mulți oameni la orice arătare în afară a inteligenței, a minții și a voinței lor, cari ar trebui să fie ale lor și numai ale lor, și cari să le folosească ei cum trebuie folosite și să nu lase să fie regulate și purtate după *părerea lumii*. „Ce vor zice oamenii?” este îndemnul celor mai multe fapte omenești, și tot aceasta întrebare, îndatăce se ivește în minte, e în stare să ne îndrume contra voinței

și a convingerii noastre drepte și bune, contra minții sănătoase chiar, stăpânindu-ne în chipul cel mai îngrozitor pentru un om vrednic de acest nume. „Ce va zice lumea? — „oamenii?” iată vorba care ne ia tot curajul spre lucruri cinstite și folositoare, care ne răpune voința, fie ea de fier, ca pe uriașul Goliat praștia lui David.

Dorința de a plăcea stăpânește lumea întreagă; nu e însușire numai a oamenilor de rând, ci se află în măsură poate mai mare la cei mai sus puși, la aceia cari ar trebui să aibă mai multă tărie sufletească, energie și gândire proprie. Ea e scara de înălțare a multora și cu toții aleg din mulțimea mare după înclinările, creșterea și morala lor o parte (de bună seamă puternică) și faptele sale le regulează după plăcerea, laudele acelei mulțimi.

Ce-i lanțul mânilor și al picioarelor, ce-i robia pe lângă robia cruntă a fricei de judecata oamenilor, care tae aripele de vultur al voinței și al datoriei și leagă pe om de pământ, de praf, ca să-l facă sclavul mulțimii, care adeseori nu-i în stare să judece lucrurile limpede și fără patimă.

Desigur că fiecare om cinstit și cuminte trebuie să aibă o regulă de viață după care își întocmește toate faptele, gândurile și vorbele sale.

Tot atât de păcătoasă e supunerea oarbă

părerilor lumii în toate faptele, chiar și în cele bune. Mulți, foarte mulți fac toate lucrurile lor cu gândul: *ce va zice lumea?* Binefacerile nu se fac din inimi bune, îndurate pentru nevoile semenilor lipsiți; prea adeseori nu sunt ieșite din gândurile creștinești de îndurare, cari să fi străbătut pe deplin sufletul dăruitorului, — ci sunt căutarea laudelor și a măririlor deșarte omenești. E adevărat că se vorbește cu cinste și laudă câtăva vreme despre unii ca aceștia, dar facerile de bine și laudele sunt uitate cu mult mai degrabă decât cea mai mică supărare, vor tăcea apoi laudele și n'or avea oamenii altă răsplată, căci răsplată adevărată numai accia pot gusta, cari nu pentru oameni, ci pentru *însăși fapta fac bine*. Tot așa stăm cu toate lucrurile cari le facem nu din îndemn nobil și bun, ci din îndemnul josnic al laudei și al plăcerii oamenilor.

Toate faptele săvârșite din acest din urmă îndemn n'au nici un preț; ele sunt fapte de rob, sunt fapte mincinoase, toată gândirea acestor oameni e înșelătoare. Spre a câștiga lauda și cinstirea oamenilor, spre împlinirea voinței lumii sunt gata mulți oameni să cheltuiască tot, sănătate, bani, tărie, suflet și toate acestea spre paguba lor și poate și spre pierderea adevărată a obștei.

E fără minte lucru a regula toate faptele noastre după voia și plăcerea oamenilor, căci

În deosebi prilejurile de conferințe vor fi binevenite, dacă cele de alt fel nu se pot improviza în grabă. Pentru susținerea unui mediu românesc, pentru stabilirea influenței streine prea cutropitoare, pentru a apăra și fortifica genuitatea spiritului nostru național, credem că se va trezi interesul cuvenit, și oamenii de inimă se vor angaja să facă începutul. Ar fi timpul să ne reculegem, dacă nu putem peste tot renunța la plăceri și distracții oferite de societatea streină când curge atâta sânge tânăr și scump...

Falimentul Europei.

Baden bei Wien, Februarie.

Dau la vale în traducere articolul instructiv și informativ din revista germană: *Die Bank*, publicat în *Ludwig Schürburgers Börsen und Handelsbericht* nr. 1, din Ianuarie 1916. Caracterizarea situației financiare actuale și după războiu făcută la urmă Statelor-Unite, se potrivește tuturor țărilor neutrale cari sunt literanții războiului — (Nota traducătorului).

O sută și douăzeci de miliarde mărci în calcul brut a costat până acuma războiul mondial. Și va costa încă un număr imens de miliarde și pe viitor, chiar dacă operațiunile războinice ar fi sistate într'un timp nu prea îndepărtat. Căci după aceea urmează abia socoteala finală cea mare care să înregistreze în mărci și pfeningi toate pagubele fizice și materiale cauzate de război. Rotund la 250 miliarde se urcă prețurile cheltuielilor de războiu directe și indirecte pentru cazul, dacă măcelul cel mare își ajunge sfârșitul într'un jumătate de an.

Aceasta s'ar urca aproximativ la suma la care a fost valorată înainte de războiu averea națională a fiecărei dintre țările cele mai bogate ale Europei, Anglia și Germania și numai cu eroare se cugetă mulți economiști la aceea, că în curând o întreagă mare avere națională va fi dispărută în răzburarea acestui războiu.

Urmările unei astfel de nimiciri de capital pentru viața economică europeană, se arată într'o formă atât de grozavă, încât în cele mai multe țări lung timp nu s'au încumetat a se ocupa publice cu distanța financiară a războiului. Abia de câteva luni se face aici și acolo ocazional o încercare a se apropia cu penelul socotelei de viitor. Prima dată s'a întâmplat aceasta la începutul lui Iulie anul trecut în casa de sus engleză. Perspectiva care s'a deschis atunci pentru timpul după războiu, a fost ținută în colorile cele

mai negre: *Toată Europa grăbește cu pași uriași spre o catastrofă; biția adunată a națiunilor conducătoare se toje tot mai mult una în'alta și comparativ în ti scurt se va ajunge la „bancrotul Europei”.* Prin asta au aruncat lorzii englezi economiștilor și flamentarilor tuturor țărilor un cuvânt de înce, care, pare a fi fost așteptat numai. Căci de nci să învârtie vorba despre „bancrotul Europei” toate limbile și în toate formele de accentuare o presiune tot mai mult crescândă. Dacă de est adevărat, că prin gura mai multor martori avărul devine cunoscut, atunci însemnează așa dar războiul acesta pentru Europa în general, o perioadă de decădere și de sărăcie, când efectiv rămărtot una în sine dacă, una sau cealaltă țară își uipută o despăgubire de războiu atât de mare înc scapă însaș de procesul de sărăcie și pe cealte țări în schimb cu atât mai mult le împing spre ruină. *Cu toate acestea se impune a nu reța fără gândire cuvântul despre bancrotul Europei ci a-și face o oglindă clară dacă observările lue de bază sunt corecte ori ba.*

În ce constă anume băcția unei țări culturale europene? Între multele pți constituante din cari este formată, ca cel mai încret evident, este pământul și terenul cu feritătțile lor în materii industriale brute. Este clă că această parte a averii popoarelor în mare luat va ieși nevătămată din războiu. Gradul la ce se poate ridica produsul anual, depinde apolectiv dela intensitatea producției naționale și dela posibilitatea de consumațiune stabilită de acasta. În a doua linie vin apoi capitalurile mari, cri sunt plasate în zidiri publice și private de tot oiul, deci în case, fabrici, drumuri, canaluri, căi trate etc. Și acestea au rămas afară de o parte relativ minimală pe care războiul a nimicrit-o, cu totul intacte. Rentabilitatea și prin aceasta valoarea lor ca capital sunt de bună seamă atârntoare dela posibilitatea folosirii și totodată dela puterea lor de producțiune după războiu. Mai trist pare a sta lucrul cu rezervele de mărfuri cari erau înainte de războiu în țară, și cu capitalurile cari au fost plasate în mijloace de producțiune de tot oiul, ca bunăoară mașini, instrumente și altele. Mărfurile s'au folosit iar mașinile și instrumentele s'au avut de suferit o folosire considerabilă, deci o depreciare care nu se înlocuiește ca altele prin o valoare corespunzătoare a lucrurilor reconstruite, chiar pentru aceea fiindcă aceste lucruri în decursul războiului și prin războiu s'au nimicrit. La drept zicând însă, nu au fost date nici mărfurile nici mijloacele de producțiune fără o contravaloare; dincontră ele au fost mai bine plătite decât pe vreme de pace.

Plata însă, luând națiunea în mare, a urmat în formă de împrumuturi de stat, adecă în pretențiuni către stat, pentru care are să răspundă populațiunea întreagă. Valoarea pretențiunilor și si-

garanța plății intereselor anuale depinde larăși dela puterea de producțiune după războiu. O parte a populațiunii trebuie să muncească intensiv pentru a putea da statului din puterea de muncă atât cât e de lipsă pentru a putea împăca pretențiunea de interese a celeilalte părți. Pentru calmarea mișcărilor democratice fie zis în paranteză, ambele părți, cea muncitoare și cea primitoare sunt în mare parte identice.

Valoarea bunurilor și a mijloacelor de producțiune folosite în războiu se vor înlocui deci din procesul de muncă după războiu, prestațiunea acestui proces fixează tempo echivalentului. Mai rămâne încă apoi acea parte a averii naționale care constă din pretențiuni de capitale față de străinătate. (Pretențiunile interne de capitale se compensează cu datorile interne respective cu terenurile, edificiile, mașinile și alte bunuri). Cea mai mare parte a pretențiunilor străinătății rămâne neschimbată mai departe. Valoarea bazată pe capacitatea de plată — în mare parte neutrală — a străinătății, s'a micșorat de multeori, adeseori însă s'a urcat.

Nu mai o mică parte — se valorează în Germania la rotund un miliard mărci — s'a prefăcut în străinătate în bani și s'a schimbat în material de războiu respective în pretențiuni către stat. Această parte formează acuma asemenea o pretențiune de interese, deci o pretențiune la rezultatul de producțiune națională după războiu.

Vedem astfel că părțile constituante principale a averii naționale nu au suferit schimbări mai mari în decursul războiului, valoarea lor viitoare depinde însă cu totul dela efectul de folosire a producțiunii naționale după războiu. Și vedem mai departe că toate depreciările cari le-a suferit faptice averea națională în decursul războiului s'au schimbat în pretențiuni de rente adecă în pretențiuni la capabilitatea de dare a totalității populațiunii, care din nou deci depinde dela intensitatea producțiunii naționale. Cu alte cuvinte: **Măsura pagubei naționale ce au avut a suferi țările beligerante singuratice sau Europa în total în urma războiului, nu este o mărime absolută, pozitiv fixabilă, ci rezultă din relațiunile de producțiune și mișcările de producțiune după războiu.** Aceste relațiuni și mișcări se pot prezenta pentru o țară nefavorabil, pentru cealaltă favorabil, ele pot influența ca să rezulte pentru o țară ulterior o pierdere de războiu considerabilă, pentru cealaltă direct un câștig de războiu. Cazul din urmă ar obveni atunci, când puterea de producțiune a unei țări se urcă în urma împrejurărilor cauzate de războiu în așa măsură, încât venitul ei total pe lângă tot obligamentul de despăgubire (care se exprimă în creștere de dări) este mai mare ca înainte de războiu.

Și Europa luată în total? Cât privește partea aceea a pământului unde gravează războiul fu-

mulțimea mare a oamenilor niciodată nu va avea o singură părere, nu va avea o singură convingere, care să poată fi apoi regula vieții, și să câștige măcar ceace vreau: plăcerea tuturor oamenilor. Faptele noastre trezesc judecată foarte deosebită în singuraticii oameni și astfel omul se ia după o măsură foarte nestatornică și nici nu-și ajunge scopul.

Nu este robie mai apăsătoare decât aceea a felului de a purta îmbrăcăminte, a modei, și puțin, mai bine zis puțin au țaria sufletească să se scoată de sub jugul ei. Nu aceea geme sub jugul „modei” care ține seamă de curățenia și cinstea îmbrăcăminte, ci aceia sau acelea, cari măimutăresc toate arătările rele, bolnăvicioase ale modei nebune, proaste, abaterile dela portul obișnuit până atunci în locurile acele. Cari vreau să poarte îmbrăcăminte aceea a femeilor din lumea mare, al căror scop este arătarea formelor trupesti, iar nu apărarea bună de schimbările aerului și nici cinstea ce se arăta în portul părinților noștri. Sunt roabele cele mai de plâns femeile cari poartă vestminte ca altele, peste puterile lor, cari cu mână largă înprăstie banii, chiar și dacă îi împrumută și-i trage dela familia sa, numai să pară bogate, frumoase în ochii lumii. E roabă femeia și sclav bărbatul care pentru a se arăta lumii, sunt gata să poarte în toată ziua alte și alte îmbrăcăminte și vreau dinadins să ascundă drumul firei (naturei) omenesti — care brăzdează urmele vremii și ale anilor pe față și pe

întreaga înfățișare — prin felurite unsori, roșele, albele, ș. a.

Sclăvia, robia aceasta stăpânește nu numai în lumea strălucitoare a orașelor, unde se face întrecere nebună în a folosi toate nebuniile modei ghicite de niște ființe cari n'au alt lucru mai bun și mai serios, — ci se întinde în măsură înspăimântătoare și la sate. E destul să cercetăm oricare sat în zi de sărbătoare sau Duminecă; vom vedea mătăsurii, barșoane, aur, panglici și alte lucruri cumpărate cu bani grei și acățate pe niște fete și femei tinere unse cu rumenele și albele stricacioase. Toate aceste sunt „modie” și abia se află câte una din ele cari să se scoată de sub robia ucigătoare, căci doar nu s'or lăsa mai jos decât vecina, pentru că: atunci ce i-ar zice lumea?

T. Carlyle în frumoasa sa carte: „Eroii”, scrie foarte frumos și adevărat tipul celui robit de vânarea laudelor omenesti: „Priviți la omul care trăiește nenorocit, pentru că nu strălucește asupra altora, care aleargă încoace și încolo arătându-se pretutindenea (în tot locul), ros de neliniște asupra darurilor și pretențiilor lui, străduindu-se să silească pe fiecare, ca și cum ar cersii în numele lui Dumnezeu, să-l recunoască drept om mare și să-l pună în fruntea celorlalți oameni. O asemenea făptură este cea mai jalnică priveliște sub soare. Eu vă sfătuiesc să vă feriți din calea lui! El nu poate umbra pe căi liniștite dacă nu-l privești, nu-l admiri și nu scrii articole despre el; nu poate să trăiască!”

Descrierea asta e adevărată și foarte nimerită, — trebuie să recunoască oricine. Dar dacă ne luptăm din răspuțeri după libertatea dorită, trebuie să ne ridicăm și de sub tirănia grozavă a fricei de judecata oamenilor. Omul trebuie să meargă drept înainte, să lupte ca să răsească, să-și împlinescă menirea și datoria în locul unde e pus să trăiască și să lucreze. Nu trebuie să-l înfrice judecata schimbăcioasă, nepricepută a oamenilor, trebuie să meargă înainte spre libertatea adevărată.

E prea adevărat că cela ce vrea să-și tocmească faptele după placul sau și după o lege cunoscută ca neschimbăcioasă și bună, iar nu după placul oamenilor cari nu-l înțeleg, — poate își aude vorbe rele, clevetiri, răs, ba mai mult: chiar să fie socotit de încăpăținat și smițit. Însă: „Socrate trecea în ochii mulțimei din Atena drept un pierdevară, cu toate aceste urmele influinței lui Socrate se resimt și astăzi”. Oamenilor cinstiți, doritori de a-și împlini datorile față de toți, este răsplata destulă liniștea sufletului după lucrul bine împlinit. Dacă vom pune umăr la umăr să scăpăm de aceasta robie, și vom crește generațiile viitoare în aceeaș ură a robiei și în dragostea libertății adevărate, atunci scăpăm lumea de starea dureroasă a nenorânduiei de astăzi, se va sfărma jugul fricei și se va ridica puterea de lucru și libertatea adevărată a fiecărui om în parte și a obștei întregi.

Preotul George M. Pteancu.

riois, sunt temerile de bancrot exagerate și prețurile pagubelor de războiu cel puțin grăbite. Căci peste tot nu poate fi vorba, că întărirea economică eventuală posibilă a uneia dintre marile puteri europene trebuie numai decât să se întâmple pe socoteala celorlalte și pe acestea să le aducă la sărăcire, și cu atât mai puțin poate fi vorba ca o țară afară de Europa, bunăoară Uniunea nord-americană, va face să schiopăteze industrial și financiar continentul bătrân. De sigur trage America actualmente mari avantajii din războiu. Iși plasează recoltele, materiile brute și produsele muncii pe lângă un câștig nemaipomenit în Europa, încât a putut amortiza cel puțin un miliard dolari din datoritiile vechi de acolo, un alt miliard a putut da ca împrumut și un jumătate miliard în aur a putut importa. Inșă aceasta nu însemnează nici decum cucerirea egemoniei industriale sau chiar a celei financiare. În America însă s'au răspândit deja voci cântăritoare, cari nu văd în câștigurile întâmplătoare nenaturale pe cari Uniunea le-a realizat în acest războiu o fericire națională, ci dincontră, o nenorocire națională. În special National City Bank of New-York protestează de luni de zile în contra importului de aur din Europa, care ar trebui să aibă de urmare o conturbare neevitabilă a echilibrului monetar între țări. Curios! Pe când pe această parte a Oceanului se vede un bancrot al Europei, pe cealaltă parte protestează oameni foarte înțelegători, din motive cari isvoresc din aceleași antecedente, o catastrofă pentru America. Pentru ce? Fiindcă ei văd în curentul de bani în Uniune cauza enormelor urcări de prețuri, cari vor scoate Statele-Unite după reîntoarcerea împrejurărilor normale din situațiune a concura cu exportul european, care va lua o creștere colosală atunci. În acest spus erudit zace adevăratul răspuns al temerilor profesilor bancrotului european. Se va întâmpla aproape sigur cam așa ceva de ce au teamă în America.

Căci isvoarele bogăției naționale ale marilor industriali, au experiat în războiu nu o scădere a inteligenței organizațiunii și a prestațiilor tehnice, fără tocmai mai curând un progres al acestora.

Toate posibilitățile slabe din aceste isvoare vor fi exploatate după războiu cu energia cea mai mare. Muncă, muncă și iar muncă, în lozinca și ca rezultat final o înflorire puternică a industriei comerțului și a meseriilor, cu cari va fi greu de concurat pentru Americani dedați la succese. Atunci apoi ușor poate să se întâmple ca rezultatele producțiilor naționale singuratic să se ridice la astfel de dimensiuni, încât interesele și sarcinile de dări prin cari se manifestă pagubele războiului abia vor mai juca vre-un rol.

Octavian Neagoș.

Glasul înțelepciunii.

Arad, 18 Februarie.

Citim în *L'Indépendance Roumaine* dela 15 Februarie, următorul articol cu titlul de sus:

D. Nicolae Iorga, într'un articol apărut azi dimineață, în fruntea Universului, face studenților avertismente cuminiți, după ce dăduse un rezumat al chestiunii care iscă la această oră oarecari tulburări în tinerețea noastră universitară.

Venite din partea unui savant și profesor ca d. Iorga, a cărui întreagă viață este consacrată științei și serviciului unui ideal răspândit în mijlocul tinereții, în strânsă comuniune sufletească și de activitate cu ea, aceste avertismente nu pot decât să fie fecunde atât printre profesori cât și printre studenți. D. Iorga, în articolul său, mai întâi prezintă cazul particular din Iași și face concluziuni cu o laudabilă imparțialitate atât față de punctul de vedere al autorității universitare cât și față de punctul de vedere al studenților. După d-sa, rectoratul și senatul universitar din Iași trebuie să fie preocupate, eschizând, orice chestiune personală ce-i inoportună astăzi mai mult decât ori când, în a restabili relațiunile dintre părinți și fii sufletești — și aceasta nu scade autoritatea celor dintâi care este necesară, și nici demnitatea celorlalți care este indispensabilă. D. Iorga stăruiește apoi asupra mișcării ce s'a produs printre studenții din București și le indică acestora, cu o sollicitudine atât de caldă

cât și de cuminte, punctul asupra cărora trebuie să se gândească pentru a privi, cu claritate și cu un sentiment echitabil, cazul care-i neliniștește.

„Nimic nu trebuie să întrerupă — zice d. Iorga — colaborarea ce se face între superiori și elevi pentru expansiunea și progresul științei. Și indeosebi mai puțin instigațiile de natură politică... situația studenților nu este aceea a muncitorilor salarizați, cu atât mai mult că nu poate fi asemănat corpul profesoral cu patronajul industrial. Ideea grevei n'are motiv să se nască în raporturile unora cu ceilalți. Studenții, cari trebuie să disprețuiescă pe acei dintre ei pe cari tinerețea impulsivă, chiar fiind de reproșabilă bunăcredință, îi îndeamnă să lucreze cât mai repede, înainte de ce ar fi cugetat limpede — trebuie să supună doleanțele, nedumeririle lor senatului universitar din București. Acesta, care nu poate să schimbe nimic din o hotărâre ce nu s'a luat și dintr'o declarație ce nu s'a făcut, și în simul cărui studenții trebuie să fie siguri că se vor găsi oameni maturi cari să-i înțeleagă, se vor năzui, de acord cu autoritatea școlară, să găsească o modalitate care să împace demnitatea profesorilor cu cea a studenților”.

L'Indépendance Roumaine mai crede apoi că studenții ar trebui să se adreseze ministrului, continuându-și în liniște și încredere studiile.

Despre mișcarea studenților universitari din Iași și București se anunță următoarele:

Marti dimineața studenții bucureșteni s'au întrunit în palatul universității sub prezidenția dlui Popa, președintele Centrului Universitar din Iași și care a fost proclamat prin aclamare președinte al întrunirii. Deschizând ședința d. Popa a făcut o foarte amănunțită expunere a condițiilor în care studenții ieșeni au trebuit să proclame greva. A mai vorbit tot din delegația studenților ieșeni și d. Halunga. Din partea studenților bucureșteni au vorbit studenții care au declarat că aprobă hotărârile colegilor lor din Iași. Vorbitorii au propus încetarea imediată a cursurilor.

Nu s'a putut lua însă nici o hotărâre urmând ca la orele 5 d. a. studenții să se întrunească din nou.

La orele 4 d. a. delegația compusă din dnii Artenie Halunga și Popa din Iași și dnii I. Jianu și Traian Georgescu din București s'a prezentat dlui Dr. I. Athanasie, rectorul universitar. Delegații studenților bucureșteni au declarat că se unesc în totul cu colegii lor ieșeni.

D. Athanasie a declarat delegației că a telegrafiat dlui Stere rectorul universității din Iași cu rugămintea de a-i comunica punctele principale pe baza cărora să poată judeca diferențel dela Iași. După primirea informațiilor dela Iași dsa va supune senatului universitar datele ce le va primi și numai în urmă va putea da un comunicat studenților bucureșteni.

La orele 6 d. a. studenții bucureșteni s'au întrunit din nou în sala IV-a a universității sub prezidenția dlui R. Ionescu-Gregorian. La întrunire a luat parte și delegația studenților din Iași.

Primul care a luat cuvântul a fost studentul Halunga din Iași, care a făcut o expunere a împrejurărilor în care studenții ieșeni au declarat greva.

Studentul Balutzof, în numele studenților bucureșteni a salutat pe delegații ieșeni și i-a asigurat de tot concursul și iubirea colegilor din București.

Studentul Jianu a adus mulțumiri dlui I. Athanasie rectorul universității întrucât a pus la dispoziția studenților sala de cursuri să se poată întruni.

Studentul Tomescu a relevat articolul dlui profesor Iorga, publicat într'un ziar din capitală. Vorbitorul a insistat asupra ideii exprimate de d. Iorga, care spunea vorbitorul, e în totul în vederile studenților cari cer și susțin, încetarea cursurilor.

Tot în acest sens au mai vorbit și studenții Timuș și I. Georgescu.

În timpul cuvântărei studentului Georgescu a sosit delegația compusă din studenții Banu, Marinescu și Popa care fusese la d. I. G. Duca ministrul instrucției, a-l consulta cu privire la atitudinea pe care trebuie să o aibă și studenții bucureșteni față de hotărârea senatului universitar din Iași.

Studentul Banu a comunicat studenților că d. ministru Duca le-a spus că nu poate să-și impue autoritatea sa de ministru, universitatea din Iași fiind autonomă în totul. Dsa a încheiat cuvântărea propunând declararea grevei cu începerea de azi.

D. R. Ionescu-Georgian președintele întrunirii asociindu-se la cele spuse de d. Banu s'a exprimat pentru declararea grevei.

În urmă toți prezidenții societăților studențești s'au pronunțat pentru declararea încetării cursurilor, ca un semn de solidaritate cu cauza studenților ieșeni.

Intrunirea s'a sfârșit la orele 8 seara, când studenții formând un cortegiu, au parcurs Bulevardul Academiei și calea Victoriei cântând „La arme” și „Pe al nostru steag”.

În memoriul adresat profesorilor universitari și un altul adresat rectorului universității, studenții din București arată că studențimea română a fost greu lovită în libera manifestare a gândurilor ei și în libera conducere a organizațiilor studențești, prin decizia Senatului Universitar din Iași, prin care s'a retras autorizația de funcționare a „Centrului studențesc din Iași și Societății studenților de medicină din Iași și cer: 1) Ridicarea pedepselor aplicate studenților ieșeni; 2) Reintrarea în legalitate, prin lăsarea liberă a alegerilor studențești.

Delegației de studenți ce i s'a prezentat ministrului cultelor d. Duca a declarat că nu poate interveni în mod autoritar pe lângă senatul universitar din Iași. d. Duca a luat act de greva studenților din București și în procesul verbal, roagă pe studenți să renunțe la grevă, în speranță că cei în drept vor ști să dea o soluție satisfăcătoare diferendului între studenții ieșeni și senatul universitar din Iași.

Situația în Albania.

Durazzo încercuit de trupele austro-ungare. — Bulgarii în fața Valonei. —

Arad, 18 Februarie.

Armata generalului Kövess a intrat în 12 Februarie în Tirana, iar în același timp o coloană a ocupat lanțul de munți dintre Preza și Bazar Siiac, ca să asigure aripa vestică la Bazar Siiac, care se găsește lângă drumul ce duce dela Tirana la Durazzo și unde un pod vechiu leagă cei doi țărmi ai râului Arzen. Italianii au reparat și au întărit acest pod încă în Decembrie, iar pe țărmlu ostic au construit și tranșee fortificate. Armata austro-ungară înaintând din Muntenegru trupele italiene evitând lupta s'au retras în aceste pozițiuni.

Comandamentul italian fiind informat de detașamentele sale de recunoaștere, ca înălțimile dela Preza au fost ocupate numai de trupe mai mici din armata austro-ungară iar forța principală a acesteia se găsește la o zi depărtare în apropiere de Tirana, s'a hotărât să ia ofensiva la Bazar Siiac. Aci s'au ciocnit pentru primădată în Balcan trupele italiene cu cele austro-ungare. Italianii au încercat să dea a salturi împotriva mai multor puncte înalte, dar cuceritorii Serbiei vestice și ai Muntenegrului i-a respins pretutindeni. Prima luptă dintre trupele austro-ungare și italiene, ce s'a dat pe teritor albanez s'a terminat deci favorabil pentru trupele austro-ungare.

Grosul armatei lui Kövess, luptând cu dificultățile terenului se apropie tot mai mult de Durazzo. Avanthrupele acestei armate au și ajuns până la cursul inferior al râului Arzen și

I-au împins pe dușman pe țărâmul sudic al râului. Rândurile dintâi ale armatei se găsește acum la o distanță cam de 10 kilometri dela Durazzo. Terenul în fața Durazzoului e deluros, păraginit, acoperit cu mărăcini. Spre nord, Durazzo, e apărat de mlăștinosisul Knetă Durs, care era pe timpul Romanilor portul de rășboiu al Dyrrachiumului. Țărâmul sudic al râului Arzen nu prezintă puncte de apărare naturale. Italienii se pot deci apăra numai pe fâșia îngustă de uscat dintre Knetă Durs și sinul dela Durazzo.

Impresorând armata lui Kövess Durazzo dinspre nord și ost, iar armata bulgară înaintând din Elbassan până la Fieri, de unde e numai o cale de o zi până la Valona, Italienii dela Durazzo, în caz de retragere, vor fi constrânși să se refugieze pe vapoare, deoarece altă cale nu li-e mai este deschisă.

„Correspondența Albaneză” anunță: Fieri, care a fost ocupat — după cum anunță agenția Reuter — în 14 Februarie de Bulgari, se găsește pe șesul Muzakia lângă râul Glenița, la o distanță de 4 kilometri dela vărsarea acestuia în Soman. Dela Fieri până la Valona sunt numai 35 kilometri. Dela Fieri, care se găsește spre nord dela Valona, duce o sosea până la icul Voiusa, peste care trece la Ciflic Drizit, la a distanță de 15 kilometri dela vărsarea râului în mare. Dela Voiusa până la Arta drumul e neumblat iar de aci până la portul Valonei e iarăș regulat. La 2 kilometri spre sudost dela Ciflic Drizit, în valea Voiusei la Novosela se ramifică un drum, care duce dela gura Sușitei prin valea acesteia până la sud de Valona. Drumurile de sigur au fost în lunile din urmă reparate și îmbunătățite. După cum a anunțat „Times” Englezii și Italienii au îmbunătățit drumurile atât la nord de Durazzo, precum și regiunea Valonei și dealungul Voiuzel.

Ocuparea localității Fieri de către Bulgari are importanță, deoarece prin aceasta s'a tăiat comunicația între Durazzo și Valona.

Nu se va face pace fără independența Belgiei.

Arad, 18 Februarie.

Agenția Havas anunță: Reprezentanții diplomatici ai Franței, Angliei și Rusiei, la 13 Februarie au făcut ministrului de externe belgian următoarea declarație:

— Puterile aliate, signatarii convențiilor cari garantează independența și neutralitatea Belgiei, au hotărât astăzi printr'un act oficial reînnoirea îndatoririlor luate față de țara excelenței voastre apărată cu credință și eroism. În urma acestora, noi, în calitate de reprezentanți ai Franței, Marelui Britannie și Rusiei, în numele guvernului nostru facem următoarea declarație:

Puterile garantante aliate declară, că guvernul belgian, la momentul dat va fi provocat să participe la tratativele de pace. Aliații n'au să înceteze dușmăniile fără restituirea independenței politice și economice a Belgiei și fără ca să fie rehabilitată pentru pierderile suferite. Vor sta într'ajutorul Belgiei pentru ca să-i garanteze renașterea comercială și financiară.

Ministrul de externe baronul Beyens a răspuns următoarele:

— Guvernul regelui este adânc recunoscător puterilor cari garantează independența belgiană și le mulțumește pentru înălțatoarea inițiativă. Curvintele dv. vor avea răsunet în sufletul fiecărui belgian, deopotrivă la cei cari luptă pe fronturi, la cei ce suferă în ținuturile ocupate, ca și la cei cari își trăiesc zilele în exil, uniți cu toții într'un scop însuflețit și mare. Nouile garanții ale excelenței voastre le vor întări credința și convingerea. Belgia se va renaște din ruine și are să-i reînvie independența politică și economică. Atunci când dau expresie sentimentelor mele de loialitate față de puterile cari ne garantează indepen-

dența, vă asigur de cea mai profundă încredere a noastră. Suntem decisi să luptăm alături de dv. cu toată energia până la izbânda dreptății, pentru care și pentru apărarea patriei noastre atacată pe nedrept, ne-am jertfit fără esitare.

Ambasadorul italian a declarat ministrului de externe Beyens, că cu toate că Italia nu face parte din puterile cari asigură Belgiei independența și neutralitatea, nu este împotriva acestor declarații a aliaților.

Guvernul japonez a făcut și el declarație în senzul acesta.

Pentru orfelinatul românesc din Sibiu.

Arad, 18 Februarie.

Primum următoarea scrisoare:

Feldpost 109, la 15 (28) Ianuarie 1916.

Onorată Redacțiune,

Subscrișii conduși de sentimentul, care în inima fiecărui Român trebuie să fie pătruns, de a ajutarea orfelinatului nostru. trimitem spre acest scop suma de 85 cor., adunată dela feciorii companiei a 7-a a regimentului 43 (Caransebes), cari luptă acum pe cel mai vestit front al rășboiului, unde se dau cele mai grele lupte: *Doberdo*.

Cu stîmă:

Gheorghe Stetescu, sergent major.

Constantin Popescu, sergent.

Dumitru Lăchici, caporal.

La această colectă au contribuit următorii: Dnil cadeti Isac Radulescu, Atanasiu Barbon și Augustin Koștial (slovac) 17 cor., Dumitru Lăchici 3 cor.; câte 2 cor.: Constantin Popescu, Trăvă Lupșa, Antonie Craici, Ilie Ciublea, Ioan Hadu, — câte 1 cor.: Cih. Stetescu, Nicolae Toma, Ștefan Sveinert, Florea Oprea, Traian Roșu, Pavel Madincea, Florea Lazăr, Gheorghe Lupulescu, Filip Nica, Ion Șașdean, Iosif Trifu, Ion Stângu, Ion Irimia, Petru Murăreșcu, Dionisie Drăgan, Sofronie Didraga, Isaia Miloșianu, Iancu Adamescu, Irimie Bârdea, I. Pflieger, Ilie Bologa, Pau Sarmes, Pavel Andrei, Ioan Lăcu, Ion Mustăcilă, Vasile Petcu, Gavril Sabo, Vasile Dancea, Gheorghe Loga, Pavel Covasrala, Costa Popescu, Ion Careba, Nicolae Ionescu, Franț Nagi, Nicolae Vuc, Vilhelm Ungur, Nicolae Filca, Gheorghe Miță, — câte 60 fileri: Petru Uroș, Nic. Serazan, I. Hartman, Nicolae Seracin, Gh. Stăncuța, — câte 50 fileri: I. Faur, Pau Paica, Iosif Cornea, Vasile Băim, Nica Deta, — câte 40 fileri: Nicolae Gherga, Ion Vacarescu, Petru Gaspar, Ion Pau, N. Marghita, Petru Beceneagă, Ion Buzera, Iosif Filipet, Ion Checiu, Iosif Salai, Chirilă Dragoș, Vasile Bogdan, Pavel Arcan, Pavel Cherlia, Atanasie Emanul, — câte 30 fileri: Alexandru Iacob, Moise Nistor, Petru Urgie, Pavel Lungu, Mihai Nagi, Franț Cornet, Solomon Izvârcian, — câte 20 fileri: Ion Nicola, Ștefan Emilian, Gheorghe Covăciu, Gheorghe Subțire, Pantelimon Șinca, Franț Thurzó, Adalbert Orvăt, Simion Todorescu, Alexandru Bobrani, Ștefan Vincăr, Ilie Popescu, Lazar Murgu, Stroie Bolonta, Isac Nicolae, Petru Dârlean, Ivante Hadăr și Miron Stoichescu.

Suma 85 coroane.

Au mai contribuit la „Românul” următorii:

„Un Lugoian”	10 cor.
Petru și Eugenia Opincăr, Sebeșul săs.	20 cor.
Petru Benea, propr. de vii Șirla	10 cor.
Octavian Pirtea, Szlizerszeg	10 cor.
Iustin Popa, paroh Târnova	20 cor.
Doșoara Elena Tămaș, Gyöngy (com. Sătmar)	40 cor.
Daniil Sandru, Gergelyfája	20 cor.
Văd. Terențiu Iercan, Siclău	10 cor.
Simion Anca Maroskarna	20 cor.
Gheorghe Cherecheș, preot Petigd	2 cor.
Suma	247 cor.
Transport din Nr. 24	7526.88 c.
Total	cor. 7773.88

Desarmarea Muntenegrului

Arad, 18 Februarie.

Agenția Havas anunță: Prin ambasada muntenegrină din Paris, primministrul muntenegrin Miuscovic publică următorul comunicat oficial:

Pentru ca să punem capăt svonorilor tendențioase dușmane, este de mare importanță să fixăm atitudinea exactă a Muntenegrului. Este foarte adevărat, că conduși de scopul ajutorului de trupele noastre îndepărtate prin apropierea lor de armata greu încercată a unuia alt front, am cerut un armistițiu care ne-a fost denegat și în urma lui, cu acelaș scop, am început să accentuăm tratativele de pace. Condițiunile austriace de pace, în felul cum ele sunt cunoscute, bineînțeles că le-am respins cu toată energia. În urma acestora, familia regală și guvernul au părăsit țara în grabă. La debarcarea din 20 Ianuarie pe pământ italian, regele și-a susținut și repetat dispozițiile pe cale telegrafică adresate comandantilor armatei muntenegrine prin generalul Iancu Vucotici, într'o formă care esclude orice îndoială. Ordinile date sunt următoarele:

1. Trebuie manifestată rezistență energică.
2. Retragera să se facă în direcția pozițiilor armatei sârbe.
3. Nimeni, sub nici un pretext nu poate începe tratative de pace.
4. Principele și membrii guvernului au îndatorirea să fie alături de armata în retragere.
5. Guvernul francez, pentru armata muntenegrină transportată în cheltuielile ei la Korfu, va da aceleaș dispoziții ca și pentru armata sârbească. Prezența în Franța a regelui și a familiei regale din Muntenegru și primministrului Miuscovic, dă cea mai evidentă desmintire acuzelor josnice.

Față cu declarațiile primului ministru muntenegrin, din partea monarhiei se răspunde:

Va fi de ajuns să revendicăm faptul că la 14 Ianuarie regele Nichita și în numele guvernului muntenegrin primministrul Miuscovic au adresat împăratului și regelui ces. și reg. respective ministerului imp. reg. ale afacerilor externe telegrame, în cari cer pace. Iar la 16 Ianuarie tot printr'o notă iscălită de către domnul Miuscovic, guvernul muntenegrin a primit drept condiție premergătoare a tratativelor de pace, depunerea armelor necondiționată. Din cele spuse se evidentiază că guvernul muntenegrin n'a fost încumostințat despre oarecari tratative de pace astfel e foarte logic că nici denegarea sau respingerea lor n'a putut obveni până acuma. Declarația lui Miuscovic, și plecarea regelui Nichita nu s'a făcut decât la 23 Ianuarie. Bineînțeles că eventualele dispoziții trimise după acest dat generalilor și ministrilor din locul de refugiu al regelui, au rămas necunoscute. Dacă acestea sunt de acord cu afirmația dlui Miuscovic, efectul lor a fost de sigur foarte inferior, știindu-se prea bine că tratativele efectuării desarmării Muntenegrului au început la Cetinje în 22 Ianuarie și s'au terminat la 25 Ianuarie prin iscălitarea procesului verbal de către noi și reprezentanții guvernului muntenegrin.

O telegramă din Haga comunică o notă a ministrului de externe spaniol privitor la desarmarea Muntenegrului. La 4 Februarie la cererea guvernului austriac, ambasadorul spaniol din Viena a întrebat pe cale telegrafică la Madrid, dacă regele Alfonso al Spaniei este învoit să ia asupra-și rolul de intermediator dintre ministrul rămași în Muntenegru și regele Nichita și în urma acestei convenții, să dea o declarație în care recunoaște că ministrul muntenegrin au cerut depunerea armelor. Intr'o a doua declarație, regele încredințează ministrul cu începerea tratativelor de pace. Ministrul de externe spaniol a comunicat că se primește intermediarea deoarece însă regele Nichita era oaspele Franței a fost necesitat să se folosească de intermediarea guvernului francez. Ministrul de externe, baronul Ștefan Burian învoindu-se la aceasta, toate actele au fost înaintate guvernului francez.

Italianii debarcă trupe la Corfu.

Situația la Salonic. — Inceperea ofensivei va fi adusă mai întâiu la cunoștința guvernului grec. — Ententa va ocupa porturile Patras și Volo. — Grecia protestează împotriva debarcării la Salonic. — Pregătiri pe râul Vardar. — Concentrări de trupe grecești în Epir.

Arad, 18 Februarie.

Ziarele italiene anunță unanim că, după informațiunile, cari le-au primit, va trece cel puțin o lună, până când se va da vre-un eveniment mai important pe frontul macedonean. După un ziar din Milano aliații așteaptă un mare transport de trupe — afirmativ 150.000 Italiani — și când vor sosi acestea vor începe ofensiva împotriva dușmanului.

Correspondentul semioficiosului grec Nea Himeră a primit informația dela statul major francez că în zilele apropiate încă nu se va începe nici o acțiune. După cum e informat guvernul grec, deocamdată nu amenință nici un atac împotriva Salonicului, iar aliații deasemenea nu încep nici o ofensivă. Înainte de a începe vre-o acțiune, partida agresivă, va aduce aceasta la cunoștința guvernului grec.

Berliner Lokalanzeiger anunță din Zürich: În Atena se crede că puterile Ententei vor ocupa și porturile Patras și Volo. Ententa a cerut dela guvernul grec permisiune pentru ca să debarce 5000 de soldați și refugiați sârbi, dar a fost refuzată. În fața portului Patras circulă zilnic vase de război ale Ententei, care a închis și portul Volo, așezând în el mine.

După o telegramă din Atena ieri au debarcat pe insula Corfu trupe de carabinieri, deocamdată numai 4000 oameni, cari vor face pregătiri pentru încadrarea trupelor, cari vor mai sosi.

Se afirmă că Italia va debarca la Corfu și Salonic 20 mii de oameni.

Agentia telegrafică din Atena anunță: Ministrul Italiei la Atena s'a prezentat la primul ministru Skuludis și i-a comunicat, că Italia va debarca trupe pe insula Corfu în interesul reorganizării trupelor muntenegrine și sârbești. Primul ministru grec răspunzând și-a exprimat uimirea sa, că Italia face acest pas, după ce pe insula Corfu nu se mai găsesc trupe muntenegrine, cari au fost duse în parte la Valona, în parte la Salonic, iar trupele engleze și franceze debarcate pe insulă sunt suficiente pentru reorganizarea trupelor sârbești. Primul ministru protestând a arătat că pasul acesta al Italiei va provoca sânge rău, iar ministrul grec la Roma va prezenta ministrului Sonnino o notă de protestare. Ministrul italian luând la cunoștință răspunsul s'a depărțat.

Correspondentul din Salonic al Corrierei anunță: Dușmanul lucră cu febrilitate la repararea căii ferate de pe Vardar. Toate podurile au fost reconstruite iar tunelul dela Demirkapu a fost curățit de ruinele exploziei. Dușmanul a adus la Lukovo 5 tunuri grele, iar de aci le-au transportat la graniță.

În partea nordică a Epirului grec, Grecia concentrează trupe considerabile, în aceeași direcție însă, Bulgarilor nu și-au început încă înaintarea.

Dispozițiile guvernului grec, produc mari agitații în sânul statului major francez și englez, cari nu-și pot da seama ce intenții urmăresc cu aceste plasări de armată.

Scrisori din Budapesta.

— 15 Februarie.

Societatea academică „Petru Maior” și-a strâns din nou pușorii sub aripile ei calde. Și în 13 Februarie și-a început din nou activitatea de atât avânt nobil și însuflețire ideală.

Având în urma-i o activitate într'adevăr bogată și necurmată de un scurt semestru, cu ochii țintă la idealul curat cultural pe care-l urmărește, această societate pleacă în al doilea semestru societar cu avânt tot mai puternic, cu încredere tot mai potențată și cu forțe împropățate la vatra părințească, dătătoare de puteri, pe drumul lung ce duce la ideal.

Câte n'ar trebui să spun dacă aș vrea să flu complet. Mă îndestulesc acum să exprim sincere sentimente de admirație tuturor cari așa au gândit că e lipsă de o astfel de vatră culturală pentru tinerimea universitară precum și tuturor cari trecând cu gând curat, au lăsat ceva din sufletul lor în localurile acestei societăți.

Toată lupta lor — care e și a noastră — ne-a încălzit și ne-a dat puteri să luptăm așa cum luptăm azi.

Amintesc aci un gest frumos ce l'a făcut această societate. Înțelegând adevărul mare că temelii ori cărei societăți e munca cinstită și sfântă și admirația pentru toate acele suflete cari sunt cele mai clasice intrupări ale acestei străduințe spre culmi, societatea „Petru Maior” a început să aleagă câțiva membri p-norari — cari să fie garda nobilă a lui P. Maior.

Zic, a început, căci va continua să-și împodobească albumul cu alte nume ilustre — în viitorul cel mai apropiat.

Imi rezerv plăcerea să comunic atunci numele acelor iluștri bărbați pe cari scriindu-i în album îi vom păstra în suflete, ca exemple demne de admirat și urmat.

În semestrul trecut s'au cetit la societate multe lucruri frumoase, s'a declamat, s'a zis cu orchestra și s'a cântat cu vocea.

Cei cari au avut ocazie să petreacă măcar o serată la această societate au plecat mângâiați dela noi.

Le-am dat în trecut din tot ce am avut, le vom da și pe viitor cu aceeași dragoste și entuziasm.

În întâia ședință a acestui semestru am făcut o constatare surprinzător de plăcută.

Am avut adevărat — întocmai ca și în ședința ultimă a semestrului trecut — oaspeți mai mulți din colonia română de aici precum și pe toți înalții noștri membri ai societății a căror listă voi scrie atunci, când vom face raportul anual pe lung și larg despre întregul an societar.

Avem însă un nou membru extraordinar la societate: pe simpatica poetă Livia Rebreana.

Abla ne-a cercetat de două ori — de când petrece în capitală — și ne-a fermecat pe toți cu preafrumoasele poezii ce ni le-a cetit cu acea delicatete, cu care numai un suflet de poetă poate ceti.

Suntem mândri că putem fi noi cei dintâi cari putem asculta lucrările tot mai frumoase ale acestui suflet, dotat într'adevăr cu un puternic dar, dela care poate aștepta oricine lucrări de o valoare tot mai înaltă și trainică.

Fie binevenită în mijlocul nostru și fie convinsă că simpatia și dragostea noastră se va mări din zi în zi față de sufletul și arta ei duloasă și sinceră.

Acum societatea se pregătește să-și aducă tributul de recunoștință bardului dela Mircești poetului V. Alecsandri.

În Dumineca viitoare vom sărbători pomenirea acestui mare poet, ca un ultim eou al praznicului la care a asistat astăvară un neam întreg. Cor.

CERCETAȚI COFETĂRIA

MATZKY

Prăjituri excelente. Local de

primul rang.

Războiul european.

Comunicate oficiale.

Budapesta, 17 Februarie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: Atacurile aviatice de noapte direcționate împotriva liniei noastre de război de lângă Stripa, au rămas fără rezultat. Lângă Isvorul Cormin spre sud dela Berestiani am respins cu ușurință atacurile trupelor de recunoaștere rusești.

Pe frontul italian: Focurile artileristice de feră ale Italianilor au fost date îndeeobi împotriva pozițiilor din valea Canale, teritoriul Rombon și capurile de pod din Tirol și Gorița. Am nimicit încercarea de atac dată de dușman contra muntelui San Michel, Tunurile de apărare ale portului din Pola au nimerit un aparat italian. Pilotul și ofițerul au devenit prizonierii noștri.

Pe frontul sudotic: Nici un eveniment.

Berlin, 17 Februarie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Evenimente de importanță nu sunt. La curățirea poziției dela Obersept am mai găsit 8 aparate de svârșit bombe.

Pe frontul oriental: În partea nordică a liniei de luptă s'au dat vehemente lupte artileristice. Aeroplanelo noastre au atacat Dünaburgul și stabilimentele drumului de fier dela Willejka.

Pe frontul din Balcan: Situația e neschimbată.

Constantinopol, 17 Februarie — Se comunică dela cartierul general turc: O bandă compusă din 4—5 sute Greci adusă de către un crucișător din Castello Rizzo, a debarcat la Ciakli pe malul Anatoliei lângă Bayender și sprijinită de torpile și mitraliere a năvălit în comuna Endetli. Acelaș crucișător a debarcat și pe malul de sud al Peninsulei Balcanice spre Castello-Rizzo. Banda grecească, care a fost condusă de vestitul șef Lakerde Hadsil Ianni și-a servit drept avantpost a jăfuit toate casele și răpit toate animalele ce le-a găsit. Câteva zile în urmă au debarcat noua trupe pe cari le-am isgonit cu violență, astfel încât au fost necesitate să se retragă spre vapor.

Armata sârbească.

Geneva. — Prim ministrul Pascl a primit la Paris pe reprezentanții presei franceze și le-a făcut următoarele declarații:

— Suferințele noastre ne-au potențat încrederea depusă în ententă. Nu este nici un singur soldat sârb care să nu nădăjduiască învingerea finală. N'avem decât o singură dorință: să luptăm alături de aliații noștri. Cu toate suferințele grele ce-a trebuit să îndurăm, aceasta încredere în viitor și credința către aliații noștri, este o glorie a națiunii sârbești și o dovadă a loialității care fără multă vorbă de emfază se ține de legătura aliaților. Ne-am dat cuvântul că vom lupta până la cel din urmă, și rămânem credincioși cuvântului dat. Acuma vom relua luptele în Albania. Armata sârbească este concentrată aici. În Corfu nu sunt decât trupe ale noastre, a căror sănătate este atinsă din cauza enormelor greutateți, foame, oboseală, suferinți, sau glonțul dușmanului. Indată ce se restabilesc, și ei vor fi aduși în Albania. La Salonic am trimis oamenii cari nu mai pot suporta dificultățile războiului albanez.

Prim ministru și-a încheiat interviewul spunând, că grație situațiilor teritoriale din Albania, armata sârbească obicinuită cu luptele din munți, va aduce reale servicii dacă și de aci înainte va fi aprovizionată îndeajuns cu muniții și alimente.

București. — „Independance Roumaine” anunță, că reorganizarea armatei sârbești din Albania și Corfu, s'a terminat. Armata sârbească de astăzi dă un număr de 150.000 oameni.

Atena. — Ziarele de aici anunță: Baterii sârbești cari au operat în Elbassan și ținutul Tiranei au trecut frontiera grecească la Epir.

și s'au dus la Santi Quaranta deunde au fost transportate cu vaporul la Corfu.

Cadorna în Franța.

Lugano. — „Mesagero” anunță călătoria lui Cadorna în Franța pentru ca să reîntoarcă vizita lui Joffre.

Nouile trupe negre ale Francezilor.

Köln. — Lui „Kölnische Zeitung” i se anunță din Madrid: În primăvară noi trupe negre vor fi duse pe fronturi. Se afirmă că 400 ofițeri francezi vor pleca pe vaporul *Duplex* la Dakar pentru instrucția militară a negrilor. În primăvară apoi vor fi împărțiți pe fronturi. Acelaș vapor transportă în Senegal trupe negre pentru epoca de iarnă, pentru ca îndată ce se statorește clima prielnică, să-i aducă din nou pe fronturi.

Consiliul internațional de război din Paris.

Rotterdam. — *Daily Mail* anunță din Paris: Membrii statului major francez, rus, englez și italian se vor întruni încă în cursul acestei săptămâni pentru o consfătuire în care să stabilească programul *consiliului internațional* care se va ține în curând. La acest consiliu vor participa toți miniștrii împătritei înțelegeri întovărășiți de sfetnicii lor tehnici și vor dezbate toate *operațiunile viitoare* și chestiunile amănunțite ale intereselor aliaților.

Paris. — *Tamps* scrie: Consiliul din Paris al reprezentanților militari și diplomațici ai aliaților, care se va ține în curând este cel mai mare răspuns civic comun, se agită pentru ca să reușească spargerea rândurilor și desbinarea noastră. Germania se emervează pentru că nici acum nu reușește să dea aliaților lovitura decisivă înainte ca ei să-și asigure superioritatea pe toate terenele.

Briand despre vizita sa în Italia.

București. — *Agencia telegrafică engleză* anunță din Londra ziarelor bucureștene: Înaintea plecării din Roma, Briand a spus următoarele unui redactor al ziarului „Daily Telegraph”:

— Înțelegerea franco-italiană este perfectă. Suntem de acord în toate punctele, până la cele mai mici amănunte. Cea mai mare importanță a vizitei mele la Roma este, dispoziția unor prejudecări privitoare la atitudinea Italiei. M'am convins de politica Italiei că este sinceră — dar în acelaș timp — *precaută*.

Consulul austro-ungar din Corfu a reușit să fugă.

Lugano. — Consulul austro-ungar din Corfu a reușit să plece neobservat, măcar că Italianii și Francezii păzesc cu severitate insula. Consulul a reușit să fugă cu o barcă de pescari și să ia cu sine acte importante.

Noul ambasador german la Sofia.

Berlin. — Ambasadorul de până acum al Germaniei la Sofia, *Michaelles*, din motive de sănătate, părăsește acest post, și va fi înlocuit de ambasadorul german din Christiania, *contele Oberndorff*. După restabilirea sănătății sale, Michaelles va primi un alt post în diplomația germană.

Arestarea ambasadorului turc din Persia.

Rotterdam. — *Agencia Reuter* anunță că o patrulă de cazaci a arestat la Keredji pe ambasadorul turc la Teheran, împreună cu atașatul militar austro-ungar și cu alți doi austrieci, cari se refugiaseră din Rusia la Teheran.

Situația în Mesopotamia.

Berlin. — „Times” scrie relativ la situația din Mesopotamia, că acuma faptul principal este, că cei doi generali englezi să se poată uni. Townsend este asediat de două luni la Kut-el-Amara. Întreaga Anglie se va bucura dacă armata de rezervă va putea înfrânge greutatea celor 48 de mile, care o desparte de cei asediați.

Anglia în ajutorul Italiei.

Londra. — Guvernul englez a luat o serie de măsuri menite să înlăture multe din dificultățile întâmpinate în Italia din cauza lipsei de vapoare. Ministerele de război și de marină din Anglia au furnizat până acum numeroase vapoare pentru transportul de cărbuni, grâu și ovăș în Italia.

Un comitet a fost alcătuit în scopul de a stabili câți militari ar trebui întrebuințați, pentru nevoile economice ale diferitelor țări aliaste. (*Agencia Reuter*).

Lordul Kitchener despre situație.

Londra. — În camera seniorilor din Anglia, ministrul de război lord Kitchener a făcut un raport asupra situației războiului. A relevat că în cursul iernei, Anglia a trimis pe frontul apusean opt noi divizii de armate, cari au dat mult de lucru dușmanului. A vorbit în mod recunoscător de acțiunea armatei italiene, iar de Rusia a spus, că cu toate luptele grele și pierderi grave, armata rusă e acum reorganizată și bine prevăzută cu munițiuni. Despre retragerea dela Dardanele — Kitchener a spus că s'a efectuat în condiții excelente și că Ententa poate privi cu încredere rezultatul războiului.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 18 Februarie 1916.

Știrile războiului și spiritul public

Traducem din publicația volantă *Răbdare-Silință-Incredere* a treia scrisoare:

Pentru a putea munci cu energie, trebuie să avem credința în succesul acțiunii. Îndoiala îndepune și paralizează; încrederea dă putere. Învingerea nu e posibilă decât atunci când o sperezi. Ce drept avem noi s'o nădăjduim?

Aceste drepturi, le cerem dela evenimentele zilnice ale războiului, pe cari nu obosem să le analizăm și comentăm. Dacă suntem în lipsa noutăților, le solicităm în toate posibilitățile; ne precipităm asupra ziarelor, pe cari le cetim cu aviditate îngrijată; ne întrebăm unii pe alții; chestionăm tot ceea ce se știe, ce se spune, nădăjduiește și de ce ne temem, și pendent de ceea ce aflăm, variază nivelul nostru moral.

Să mărturisim, că poate să fie o igienă morală mai potrivită situației și mai puțin competentă să producă efectul dorit.

Cum am putea fi stăpâni pe noi înșine, să ne păstrăm calmul reclamat de un război de-o durată nelimitată, dacă starea noastră morală este astfel supusă evenimentelor zilnice? Fără îndoială, împotriva nervozității înăscută atribuită nouă uneori, patria noastră dăspune de-o cuminenție instinctivă, grație căreia a reușit să-și păstreze echilibrul față de toate crizele de până acum. Nu putem îndeajuns aduce omagiu felului în care a știut să se domine în toate împrejurările, începând dela orele îngrijorării ca și în clipa când văzu ivindu-se aurora nădejdei. Negreșit însă, viitorul trebuie să ne preocupe. Cu cât ține mai mult războiul, cu atât devin mai necesare mijloacele cari îngăduie economiile forțelor noastre, atât cele morale cât și cele de orice caracter.

Bineînțeles, nu vrem să zicem că evenimentele militare pot și trebuie să ne lase indiferenți. Este omenesc și firesc că ne înveselesc când sunt favorabile și ne întristează în cazuri contrare. Aruncând o privire spre ceea ce am săvârșit în trecut, când ne gândim că de șaptesprezece luni războim cu cea mai desăvârșită forță militărească care a existat vre-odată, când

ne gândim că am putut ținea calea armatei germane în clipa când ea dispunea cu desăvârșire de preparatiile cari abia începeau la noi și aliații noștri, avem tot dreptul să ne simțim mândri și s'avem garanția viitorului. În tot cazul însă, ar fi primejdios să ne lăsăm fără rezervă și rezistență pătrunși de acest sentiment — tot așa cum n'ar fi bine să ne instăpânească un sentiment opus.

Dacă vrem să ne menținem deasupra acestor fluctuații, va trebui să privim situația sub un alt aspect.

Parastas pentru mitropolitul Mețianu în catedrala din Arad. Duminecă, după terminarea sf. liturgii, în catedrala rom. gr.-or. din Arad se va sluji parastas pentru sufletul arhiepiscopului și mitropolitului Ioan Mețianu, a cărui activitate prodigioasă pentru înflorirea acestei dieceze o atestă numeroase instituțiuni ce se leagă de numele lui. Va pontifica la servirea acestui parastas însuș P. S. Sa d. episcop Ioan I. P a p p al Aradului.

Modificarea legii universitare în România. Se anunță din București: D. Duca, ministrul instrucțiunilor publice și cultelor, în urma cererii Universității din București, a decis să elaboreze un proiect de lege modificând actuala lege universitară, în special art. 81 și 33, relative la *numirea și transferarea profesorilor universitari*.

Universitatea din București s'a pronunțat în unanimitate în favoarea acestei legi.

Universitatea din Iași nu s'a pronunțat încă.

Rectificare. Primiim următoarele rânduri, cărora cu plăcere le dăm loc în coloanele ziarului nostru:

Apelul „Comitetului regnicolar al catolicilor *privitor la abuzarea ortanilor din război*” nu l-am subscris, nici nu am împăternicit pe nimenea, ca să mă iscălească, sau să-mi scrie numele pe acest apel și nici nu am fost provocat ca să-l subscriu, dar nici nu am auzit până azi de existența asociației catolice regnicolare. Cineva deci, a abuzat de numele meu, iscălindu-mă pe acest apel.

Semnez cu toată stima, *Lugo*, 16 Februarie 1916, Dr. Aurel Vălean, avocat.

Dela congregația comitatului Sibiu. A. T. U. trimite spre publicare următoarea telegramă: În Congregația comitatului Sibiu, membrul congregației, d. *Ioan Preda*, în numele comitetului național român, a făcut o propunere, care între altele spune: Datoria primordială a unui cetățean este devotamentul față de tron și țară. În ce chip și-au împlinit Românii această datorie în trecut și dela izbucnirea războiului, despre aceasta istoria nepărtinitoare va vorbi, și vorbește acum și jertfele românești cari și-au vărsat sângele pentru integritatea patriei. Totuș e de tristă datorie a noastră să constatăm că doi membri ai acestui consiliu municipal: Octavian Goga și Onisifor Ghibu au trecut granițele acestei țări, s'au abătut dela linia de conduită politică a poporului român și a partidului nostru național și prin ținuta lor nelegală au dat naștere și la un proces de les majestate, care e în curs la curtea din Cluj. Alegătorii români din cercurile Selse și Sebeșul săsesc au retras acestora mandatul de reprezentanți municipali, și clubul municipal român găsește cu cale să condamne împreună cu alegătorii români de mai sus procedarea reprezentanților municipali, pomeniți și cere congregației excluderea acestor membri, cari s'au arătat nedemni de încrederea alegătorilor.

Fispanul *Waldbaum* spune: „Legea nu permite ștergerea din listă a acestora, ci trebuie să ne mărginim să dăm expresiunei disprețului nostru față de acești trădători de patrie, declarându-i nedemni să mai rămâie mai departe membri în congregația comitatului”.

Prințul Carol și presa română. Prințul Carol al României, în calitate de secretar general al „Federației societăților sportive române”, al cărei președinte e regele Ferdinand — a trimis următoarea adresă președintelui Asociației generale a pressei române:

Domnule Președinte! Federațiunea soc. de sport din România a fost întemeiată în 1912 în scopul de a încuraja formarea, dezvoltarea și desăvârșirea grupărilor de tineri, cari practicând sporturile în aer liber, să facă a pătrunde în obiceiul tuturoș grija educațiunii fizice, desmorțând straturile tinere ale poporului de sedentarismul primejdios al vieții prea orășenești de astăzi. Pentru răspândirea ideii ca și pentru popularizarea gestului comitetului inițiator, Federația de sport s'a bucurat de sprijinul deosebit al pressei noastre, — toatdeauna gata să îmbrățișeze adevăratele cauze de interes general — atât de eficace în ultimul timp. De aceea, chiar surprinderea ne este mare, când constatăm că dela o vreme întreagă presa neglijează oarecum interesele propagandei ale instituțiunii noastre. Și deși cunoaștem dificultățile de editură ce presa întâmpină din cauza stărei de lucruri actuală — facem totuși un apel călduros la simțămintele cetățenești ale tuturor directorilor și colaboratorilor de ziare cerându-le concursul lor.

Primiți, vă rugăm, domnule președinte, expresiunea deosebită mele stime. Secretar general: **CAROL**, principe al României.

Dăruire. D. Andrei Ludu, protopop în Lăpușul unguresc a trimis 10 cor. pentru fondul mitropolitului Ioan Meșianu al fondului ziaristilor români, ca tribut de iubire și vecinicie a numelui său mare.

Mulțumiri!

Noul comitet al Comunității de avere din Caransebeș. Ni se anunță oficial, că constituindu-se în prezența comisariatului guvernial Dr. Z. Medve comitetul Comunității de avere a fostului regiment confinar romano-banatic Nr. 13, a fost reales președinte d. Patriichie Dragalina, care s'a distins prin administrarea corectă și repararea marilor greșeli din trecut, iar membri în comitet dnii: Pavel Magdescu, Zaharie Miulescu, Ilie Pepa și Iosif Otariu. Membri suplenți au fost realesi dnii: Ioan Dobromirescu, Vasile Popovici (Pătas), Anton Müller și Ioan Jucos (Zervești). — (Dr.)

† **Inv. Pavel Pop.** Iarăș s'a stins un pioner al culturii poporului nostru, în persoana lui Pavel Pop, care a servit cu mare sârguință timp de 31 ani ca învățător. Un an în Poeni, iar 30 ani în comuna Ciurmeșiu, tractul Tinca. Regretatul Pop a fost un învățător conștios de chemarea sa. A luat parte la toate adunările învățătorești, ca membru în comitetul central al Reuniunii învățătorilor din Bihor, fiind președintele reuniunii districtuale timp de 4 ani.

Pe răposatul îl deplânge neconsolabila sa mamă, soția și 5 copii minoreni, și două fete măritate după învățătorii Andreiu și Coroiu, cari n'au putut lua parte la înmormântare fiind pe câmpul de luptă. La înmormântare au luat parte doi preoți, Iosif Roxin din Ciurmeșiu și Alexandru Vasadi din Tâmașda, învățătorii Savu Panea și Gheorghe Filip din Tulca, Ioan Costa din Cefa și Petru Paul din Berechiu.

Cuvântarea funebruă a fost ținută de preotul Alexandru Vasadi, iar la mormânt în numele Reuniunii învățătorilor a vorbit învățătorul Ioan Costa. — Rap.

Ambiția unui spărgător. Poliția din Cluj a pus mâna pe un spărgător periculos în persoana individului Gașpar István de Szemere, originar dintr-o familie nobilă maghiară. Acesta ca să-și dea o importanță mai mare în profesiunea-i de tâlhar a mărturisit cu ocaziunea interogatorului ce i s'a luat, că el ar fi vestitul Cătărașu, cel care atentase la viața episcopului Miklóssy. Aceasta declarație a alarmat întreaga poliție clujeană, care a adus faptul la cunoștința poliției din Pesta, trambitându-și succesul.

La Budapesta s'a dovedit că pe când s'a întâmplat atentatul dela Dobrișin, noul Cătărașu își făcea stagiul în temnița din Pojon.

Inundările Dunărei. Ziarele din București aduc știri despre inundările Dunărei, cari în Basarabia și Dobrogea au acoperit enorme teritoare, pricinuind pagubi foarte mari. În Basarabia zace sub apă un teritoriu de 50 klm. pătrați. Din Dobrogea se refugiază sutele locuitorilor, nereușind să ducă cu ei aproape nimic din ce au avut. Guvernul român a pornit acțiuni de ajutorare.

Ultima oră.

FRANCEZII AU OCUPAT TOATE PODURILE PESTE VARDAR.

Paris. — Agenția Havas anunță din Salonic: Trupele franceze au ocupat toate podurile peste Vardar. Grecii au ocupat partea de țarm dela Topcin până la gura râului.

ENTENTA PROMITE A REDA GRECIEI INSULA CORFU.

Atena. — Agenția Havas anunță: Primul ministru Skuludis a declarat în cameră că Ententa a asigurat Grecia, că imediat ce vor înceta motivele, pentru cari a ocupat Corfu, va reda insula iarăși Greciei.

NOUA NOTĂ A GERMANIEI ÎN CHESTIA LUSITANIEI.

Londra. — Agenția Reuter anunță din Washington: Ambasadorul Bernstorff a remis secretarului Lansing noua notă a Germaniei în chestia Lusitaniei, în cari sunt cuprinse modificările dorite de America.

SEDINȚA CAMEREI UNGARE.

Budapesta. — Camera ungară luând azi în dezbateri proiectul despre emblema mică, a vorbit din partea opoziției contele Apponyi care a declarat că nu poate primi proiectul, deoarece deoparte se caută a se da rezolvire prin legislațiune numai unei părți a chestiunii emblemei, iar de altă parte se ia în emblemă și emblema pancroată, ceea ce înseamnă că Ungaria renunță la dreptul său la Croația-Slavonia și Dalmația.

După o scurtă vorbire a primului ministru, camera votează proiectul. Camera ungară probabil se va ajurna până în Malu.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

PENTRU „ALBUMUL DECORAȚIILOR ROMÂNI”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” grabnic fotografiile vitezilor noștri și informații ce necesare (locul nașterii, regimentul vârstă și faptele răsplătite cu medalia respectivă)

PENTRU „CARTEA DE PAUR ROMÂNEASCĂ”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” orice act, dovadă de vitejie
-: :. săvârșită de eroii noștri. :. :-:

Moșie de vă zăre.

În comitatul Hunedoarei, 7 km., depărtare de Deva și Piski, lângă drum de comitat, — se află de vânzare o moșie de 112 jug. cat., cu drept de pășunat în pășunea comunală, — intravilan cu 5 odăi etc., și edificiile economice ce se țin de această moșie.

Informațiuni mai deaproape se pot afla la:

George Popa
paroh ort. rom.

per Piski (Hunyad m.) Nagyrápolt

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Siria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1913 — 1914

Vin alb — — —	1.60	1.35
Rizling — — —	1.65	1.40
Boșu de Minș — —	1.80	1.50
Carbenet — — —	1.70	—

Vinuri noi din anul 1915.

Vin alb — — — —	1.15
Rizling — — — —	1.20
Șiller — — — —	1.30

Vinul se expediază cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru calitatea vinului garantat.

no 2512

Petru Benea

prop. și neg. de vinuri
Világos (Arad m)

Se caută

o femeie care se fie ca bucătăreasă și să știe conduce economia.

Condițiunile dimpreună cu ofertul să se trimită la adresa

Mărioara Dr. Andrei Ilie

Tenke (Bihar m.)

ÎN ATENȚIUNEA INSTITUTELOR DE CREDIT ȘI ECONOMII. Din cauză că numărul personalului nostru tehnic — în urma înrolării la armată — s'a redus în mod foarte simțitor, rugăm institutele de credit și economii să binevoiască a trimite bilanțurile lor spre publicare în ziar cu cel puțin 4—5 zile înainte de termen, deoarece îndată după primirea lor nu le vom putea publica.

Pentru tipărirea rapoartelor anuale asemenea se cere un timp de cel puțin 16 zile.

— Tipografia „Concordia” societate pe acții.

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA”

SOCIETATE PE ACȚII. :

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocațiale, invitări de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări în această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă. :**

**Prețuri
moderate :**